

I. Rektor, dekanerne og de styrende organer

1. Rektors årsberetning

Da Folketingets finansudvalg den 23. maj 1984 vedtog aktstykket om forskerrekruiteringsplanen, afsluttedes en mere end 10 år lang diskussion om det fornyelsesproblem, som universitetslærernes skæve aldersfordeling har skabt (den såkaldte alderspukkel). Diskussionen startede, før de systematiske nedskæringer af Københavns Universitets budgetter var begyndt for alvor og før indførelsen af budgetmodellen som budgetteringsværktøj. Men disse to elementer, de fortsatte nedskæringer og budgetmodellen, dominerer på mange måder universitetets liv i dag, og forskerrekruiteringsplanens konsekvenser må derfor vurderes på denne baggrund. Planen indeholder muligheder for en hårdt tiltrængt fornyelse, men samtidig rejser den nogle alvorlige problemer for et universitet, der er i en så vanskelig økonomisk situation som det københavnske.

Forskerrekruiteringsplanen fastlægger en ny stillingsstruktur, hvor den gamle adjunkt/lektorkategori er erstattet af adjunker og lektorer, med tilhørende nye kvalifikationskrav. Planen tilfører universitetet midler udefra til dækning af forskningsandelen af de nyoprettede adjunkt- og lektorstillinger. Men samtidig forudsætter den, at universitetet i de kommende år gradvist selv overtager det meste af den øvrige finansiering, d.v.s. finansieringen af stillingernes undervisningsandel. Planen »spiser« med andre ord andre lønmidler, der ellers ville være frigjort f.eks. ved aldersafgang fra eksisterende stillinger. Det er udtrykkeligt forudsat, at pla-

nen ikke i sig selv må udløse afskedigelser. Men planen skal altså nu startes i en periode, hvor 3 af Københavns Universitets fakulteter (det humanistiske, det naturvidenskabelige og lægevidenskabelige) i forvejen befinder sig i en kritisk situation som følge af de fortsatte nedskæringer.

Behovet for at få tilført frisk blod er stort ved samtlige fakulteter. Adskillige steder har der i realiteten været stillingsstop i en årrække, og det kan mærkes både på forskningssiden og på undervisningssiden. Men trods det store faglige behov for tilførsel af nye stillinger, må de tre nedskæringsramte fakulteter se i øjnene, at udnyttelsen af de nye adjunkt- og lektorstillinger muligvis må ske i en reduceret takt for at undgå katastrofale virkninger på budgetudviklingen. Hertil kommer, at planen forudsætter en gennemsnitlig overgangsfrekvens på ca. 75 % mellem de enkelte stillingskategorier. Besættelse af et antal adjunktstillinger medfører således en forpligtelse længere ud i fremtiden til opslag af et vist antal lektorstillinger.

Det er vanskeligt at forestille sig, hvorledes forskerrekruiteringsplanen – med den finansieringsform, der er lagt til grund – skal kunne opfylde kravet om gennemgribende fornyelse af forskerbestanden, og dermed en forbedring af aldersprofilen, uden at man kommer truende nær afskedigelsestærsklen. Skulle denne tærskel virkelig blive overtrådt, vil det blive svært – trods smukke ord om det modsatte – at kunne afgøre, om fyringer har sin årsag i forskerre-

krutteringsplanen eller i budgetmodellens nedskæringer.

En yderligere indskrænkning i universitetets bevægelsesfrihed følger af planens budgetteringsprocedure: de udefra tilførte midler administreres fra Direktoratet for de videregående Uddannelser (DVU), og dette giver således Undervisningsministeriet et kraftig styringsinstrument i forhold til universitetet, idet en voksende andel af universitetets lønmidler i fremtiden bliver centralt administreret.

Det er ikke for meget sagt, at Københavns Universitets udvikling i resten af dette århundrede afhænger af udviklingen omkring forskerkrutteringsplanen. Planens erklærede formål er at give grundlag for faglig fornyelse. Men den vil samtidig gradvis reducere universitetets mulighed for selv at styre sin udvikling, og for tre af fakulteternes vedkommende vil planen stille hårde krav til mobiliteten af den eksisterende lærerstab i de kommende år. Endelig må det nævnes, at oprettelsen af et antal af de nye stillinger paradoksalt nok må ske på bekostning af antallet af seniorstipendier, som netop har spillet en vigtig rolle i universitetets forskningsvirksomhed gennem årene. Samt, at der med de udefra kommende lønmidler til forskning ikke følger midler til TAP-assistance og drift. På områder, hvor der temporært kommer til at ske en forøgelse af forskerstaben som følge af forskerkrutteringsplanens iværksættelse, vil der altså opstå et øget pres på teknisk-administrativ assistance og på driftsmidler.

Universitetet har i efteråret 1984 taget skridt til at søge at vurdere udviklingen på personale-siden i de kommende år i lyset af såvel forskerkrutteringsplanen som budgetmodellen. Denne analyse gennemføres i samarbejde mellem fakulteterne og universitetets centrale budget- og planlægningsafdeling, som en optakt til videre forhandlinger med DVU om det tempo, hvormed universitetet vil være i stand til at udnytte forskerkrutteringsplanen i de nærmest kommende år.

Udviklingen i retning af øget central styring af universitetets aktiviteter, som allerede budgetmodellen var et udtryk for, er således blevet forstærket af forskerkrutteringsplanen. Den varslede iværksættelse af en egentlig forskningsbudgettering vil antagelig indebære endnu et skridt i samme retning. Gennemførelsen

af en forskningsbudgettering er øjensynlig politisk besluttet, men detaljerne er endnu ikke fastlagt. Den første antydning af DVU's holdning blev givet i en skrivelse af 19. december 1983. Heri anmoder DVU universiteterne om at indsende eventuelle forslag til nye forskningsinitiativer, der ønskes iværksat fra 1986, og som kan begrunde ændringer i det nuværende grundlag for budgetteringen af den del af institutionernes forskningsaktiviteter, der finansieres over deres rammebevillinger. Skrivelsen fra Direktoratet var vedlagt et notat af 7. december 1983 fra Planlægningsrådet for Forskningen (PRF). I dette notat foreslås en opdeling af forskningsbudgettet i grundbevillinger og marginalbevillinger. Desuden foreslår notatet, at planlægningsrådet og forskningsrådene i fremtiden kommer til at spille en større rolle i forbindelse med den fremtidige planlægning og budgettering af forskningsaktiviteterne ved universiteterne. Universitetet gav udtryk for sin principielle holdning til DVU's og PRF's udspil med en skrivelse af 27. april 1983, der bl.a. indeholdt følgende bemærkninger:

»Universitetet finder, at forslaget om en opdeling af forskningsbudgettet i grundbevillinger og marginalbevillinger på budgetmodellens grundlag er uacceptabelt, bl.a. fordi denne opdeling må antages at føre til en overdreven marginalstyring af forskningsressourcerne, som ikke tjener universitetsforskningens tarv. Den foreslåede opdeling er i sig selv kunstig og vil indebære, at sammenhængen i forskningen let går tabt. Forskning er en aktivitet, der indeholder et betydeligt element af uforudsigelighed. Dette bør budgetlægningen respektere gennem benyttelse af rammebevillinger, der giver universitet og de enkelte fakulteter en væsentlig frihed, under ansvar, ved midlernes anvendelse. Budgettering, der hviler på bureaukratiske opdelingsprincipper med lange tidshorisonter (»forkromede forskningsbudgetteringssystemer«) fører til en uhensigtsmæssig fastlåsning af midler.

På linie med disse betragtninger må universitetet stærkt advare mod at give forskningsrådene og PRF en central placering i universitetets budgetlægning, som foreslået i PRF's notat af 7. december. Forskningsrådene har gennem årene ydet en væsentlig indsats for forskningen gennem deres fondsvirksomhed og gennem de-

res konsultative aktivitet. De har herved understreget den tradition for flerstrengethed i finansieringen, som har været en klar styrke for dansk forskning. Ved at sammenbygge forskningsråd og PRF med Direktoratets budgetlægning, som foreslået i PRF's planredegørelse og i notatet af 7. december 1983 tager man et alvorligt skridt bort fra det flerstrengede bevillingsprincip hen mod en centralstyret og bureaukratiseret forskningsplanlægning, der indeholder en betydelig risiko for stagnation i forskningen. Universitetet må derfor advare mod at tildele forskningsrådene denne overordnede rolle og mod den umyndiggørelse af institutionerne og deres decentrale organer, som de nævnte forslag synes at indebære.

Universitetet skal i stedet opfordre Direktoratet til at fastholde forskningsrådene i den hidtidige konsultative rolle og samtidig at etablere en løbende faglig rådgivning direkte fra de involverede hovedområder... Universitetet kan tilslutte sig den overordnede intention i PRF's planredegørelse: at styrke dansk forskning, herunder universitetsforskningen. Det er universitetets opfattelse, herunder universitetsforskningen. Det er universitetets opfattelse, at dette bedst opnås dels gennem en ressourcemæssig styrkelse, dels gennem udvikling af brugbare rammebudgetter med et minimum af administrative og centralistiske elementer. Det er en selvfølge, at universitetet stedse må bestræbe sig på gennem omhyggelig rapportering og dokumentation at redegøre for det forskningsmæssige udbytte af de tildelte ressourcer.«

Sent på efteråret 1984 har DVU nedsat en arbejdsgruppe, hvis konklusioner kan blive afgørende for næste fase af forskningsbudgetteringen. I udvalget indgår repræsentanter for institutionerne (via rektorkollegiet), PRF og de faglige landsudvalg.

Samspillet mellem universitetet og dets omverden vil antagelig blive gradvis tættere i de kommende år. Bl.a. må det forudses, at kontrakter om rekvireret undervisning og forskning kan blive relativt hyppigere, end de nu er. Universitetet har derfor i løbet af 1984 taget skridt til at effektivisere og smidiggøre sagsbehandlingen i kontraktforhold, uden derfor at ofre kravet om universitetsforskningens åbenhed og offentlighed på kontraktforskningens alter. Det kan være rimeligt på denne plads at understre-

ge, at åbenheden er et fundamentalkrav, såvel ud fra synspunkter om kvalitet, og nationalt og internationalt samarbejde universiteterne imellem, som ud fra synspunkter om hensigtsmæssig ressourceudnyttelse. Og også ud fra synspunkter om forskningens anvendelse i undervisningen.

I en række kontraktforhold med universitetsinstitutioner kan forskningsrekvirenterne imidlertid undertiden have ønske om at opnå forskningsresultater, som man kan »mørklægge« i en længere tid, måske et år. Rekvirenten kan f.eks. være et sektorforskningsorgan, hvis ressortministerium ønsker ro til politisk behandling af et sagsområde, hvori forskningsresultatet indgår. Man vil være ked af at se undersøgelsen offentliggjort på et tidligt tidspunkt, således at resultaterne kan blive fortolket af andre, inden det pågældende ministerium har afsluttet sagsbehandlingen. Det er et ømt punkt. Set fra universitetets synspunkt kan en periode på 2-3 måneder være en acceptabel venteperiode, men kommer man ud over sådanne tidsterminer, kan forskere eller et helt universitetsinstitut komme i en akavet situation. Forskningsmetodik og forskningsresultater indgår i undervisningen, diskuteres på offentlige seminarer i ind- og udland, publiceres og bedømmes i offentlige tilgængelige tidsskrifter etc. Er der ting, der ikke kan omtales i længere tid, sker der en forvridding af forskningssituationen på instituttet. Sektorforskningsorganer, der rekvirerer forskning på universiteterne har hidtil haft en noget svingende indstilling til dette punkt. I visse tilfælde har man kunnet acceptere en 3-måneders frist, men ikke altid. Man må håbe, at rekvirenterne vil have forståelse for problemet, som altså ikke drejer sig om »afbureaukratisering«, men om universitetsforskningens grundlæggende åbenhed.

Endnu vanskeligere kan situationen blive, hvis rekvirenten, f.eks. et privat firma, ønsker at købe sig forskningsresultater til permanent og eksklusiv udnyttelse. Fra firmaets side vil man i visse tilfælde stille sig uforstående overfor, at undersøgelsen og dens resultater cirkulerer på det frie forskningsmarked. Forskning af den art vil naturligvis oftest foregå i lukkede forskningslaboratorier i firmaerne selv, men der kan være situationer, hvor et firma vil finde det uoverkommeligt selv at skabe det grund-

forskningsmiljø, som kan være nødvendigt for at fremskaffe målrettede teknisk prægede resultater. I så fald må man da være henvist til et samarbejde med et universitet.

Universitetet vil imidlertid komme ud på et skråplan, hvis det accepterer muligheden af at udføre universitetsforskning, som aldrig nogensinde bliver offentligt tilgængelig. Der skabes dermed en farlig respektabilitet omkring den lukkede forskning. Man kunne måske tænke sig en løsningsmodel, hvor forskere eller en hel forskergruppe fik orlov i en længere tid for at udføre forskningen udenfor universitetet, således at der ikke bliver tale om egentlig universitetsforskning. Men det kan kun lade sig gøre, hvis forskernes know-how kan bringes i anvendelse, løst fra instituttets eller laboratoriets funktion. Og det er ikke altid tilfældet.

Hvad angår nyddannelser på det studiemæssige område er det stadig datalogien, der særlig præger universitetets udvikling, og nu indenfor flere og flere fagområder. Antallet af påbegyndte og planlagte kurser med datalogisk indhold

vokser støt, men samtidig er søgningen til de forskellige datalogikurser og de datalogi-orienterede studier øget betydeligt. Omfanget af universitetets kapacitetsproblemer har derfor ikke været mindre i 1984 end i de foregående år, snarere tværtimod.

Samtidig med at universitetet oplever et næsten uændret pres på samtlige studieretninger, tegner udviklingen på dele af det traditionelle akademiske arbejdsmarked sig mere og mere dystert. I de kommende år vil arbejdet med at gøre universitetsstudierne mere bredt anvendelige derfor blive en udfordring til universitetet af helt usædvanlige dimensioner. Løsningen af problemet ligger ikke i nogen enkeltstående foranstaltning, men i en kombination af en lang række tiltag, som kan give de færdiguddannede øgede jobmuligheder og større fleksibilitet. For universitetets vedkommende bliver det kunsten at gennemføre effektive foranstaltninger tilstrækkelig hurtigt – under bevarelse af de grundlæggende faglige kvaliteter, som fortsat må være ethvert universitetsstudiums ryggrad.

2. Dekanernes årsberetninger

A. Det teologiske Fakultet

Det teologiske Fakultet har i det forløbne år udvidet sine internationale kontakter gennem et ugelangt besøg af 5 lærere fra The Faculty of Divinity fra University og Cambridge, som i forelæsninger og seminarer har præsenteret engelsk teologisk forskning for fakultetets lærere og studerende.

Og som de øvrige fakulteter har Det teologiske Fakultet iværksat en langsigtet forskningsplanlægning med inddragelse af forskerrekruiteringsplanen og har herunder især søgt at opprioritere 3. verdens teologi og kirkehistorisk samt praktisk teologi. Det sidste er en naturlig følge af, at det overvejende flertal af teologiske kandidater søger ansættelse i Folkekirken. Imidlertid har der også blandt teologiske kandidater kunnet registreres en stigende arbejdsløshed. Det er derfor med stor betænkelighed fakultetet til høring har modtaget et nyt forslag til lov om adgang til præstestillinger i Folkekirken. Ifølge § 2 i den nugældende lov af 16.6.1962 kan – udover teologiske kandidater og enkelte andre – kun personer med en afsluttende prøve fra universiteterne eller andre højere læreanstalter opnå adgang til at søge præsteembede. Det nye forslag sletter denne paragraf og åbner dermed mulighed for alle til, efter aflagte faglige prøver, at opnå ansættelse i Folkekirken. Siden 1981 har (pr. 1.9.1984) 78 personer opnået tilladelse til at søge præsteembede efter § 2, og af dem har 34 faktisk fået ansættelse. Alle gode hensigter ufortalt påfører såvel den gamle lov som det nye forslag fakultetet en ubillig konkurrence.

B. Det samfundsvidenskabelige Fakultet

For universitetet som helhed har året været præget af en række økonomiske problemer med nedskæringer i universitetets tildelte rammer forårsaget af et vigende studentertal. Det samfundsvidenskabelige Fakultet har også haft et år med problemer, men af en noget anden karakter end for de øvrige fakulteters vedkommende, idet næsten alle fagene ved fakultetet har oplevet stigende studentertal med voldsomt

pres på ressourcerne tilføje. Fra DVU's side har der været forståelse for fakultetets problemer, og som følge heraf har man tilført fakultetet en del ressourcer. Efter vor opfattelse har der dog langt fra været tale om fuld dækning af de behov, de stigende studentertal har medført. Især på det statsvidenskabelige område har problemet været akut. Tilvæksten i optaget med 40-50 mere om året gennem de senere år er blevet fulgt op med forøgede ressourcer til deltidslærere, således at man i en vis udstrækning har kunnet holde holdstørrelsen ved øvelser inden for forsvarlige grænser. Derimod har det statsvidenskabelige område ikke fået nye faste stillinger i de seneste 2 år, hvor det årlige studenteroptag er vokset fra 300 til 400. Fakultetet har derfor presset stærkt på over for DVU, hvilket har resulteret i 2 nye stillinger i statsvidenskab. Endvidere er der bevilget en stilling i datamatik, der, selv om den er knyttet til fakultetet som helhed, også vil komme statsvidenskab til gode. Endelig har fakultetet tildelt statsvidenskab en forskerrekruiting og en overtallig lektor. Selv om disse stillinger tilsammen, når de engang bliver besat, vil være en værdifuld hjælp, er der dog et stykke vej endnu, før antal fuldtidsstillinger på statsvidenskab dækker behovet set i forhold til det samlede studentertal.

Her er særlig fremhævet statsvidenskab, men også andre af faggrupperne, bl.a. retsvidenskab og samfundsfag/forvaltning arbejder under en anstrengt ressourcesituation. Der kan således være grund til også at nævne retsvidenskab, der de senere år har haft et optagelsestal på op mod 600 studerende, og får tildelt så få ressourcer, at den såkaldt S/L-ratio nu er på næsten 30, d.v.s. mere end det dobbelte af, hvad der er tilfældet mange andre steder på universitetet.

På opfordring har fakultetet påbegyndt en nødvendig diskussion omkring den interne resourcefordeling mellem fagene. Denne diskussion har konkret medført, at en lærer uden aktuelle undervisningsopgaver på sociologistudiet er blevet overført til det mere betrængte statsvidenskabelige område. Men man overvejer også andre muligheder for udveksling mellem faggrupperne.

I det hele taget har fakultetet måttet bruge en alt for stor del af tiden og kræfterne på budget- og ressourceproblemer. Dette skyldes ikke mindst, at året har været præget af en række ret store ekstrabevillinger, for eksempel penge fra regeringens ungdomsarbejdsløshedspakke, en særbevilling til EDB-apparatur og en række nye stillinger i medfør af forskerrekruiteringsplanen. Alle disse ekstra ressourcer hilser vi velkommen. Men den samlede planlægning for et fakultet vanskeliggøres betragteligt, når væsentlige dele af de samlede ressourcetilførsler sker hen ad vejen, året igennem, ofte med snævre tidsfrister for ansøgninger. Fra fakultets side vil vi godt fremhæve disse vanskeligheder i lyset af den dialog, der nu er igang mellem universitetet, forskningsrådene og DVU om forskningsbudgettet for 1986. Vi er meget betænkelige ved den foreslåede selvstændige forskningsbudgettering, hvis den medfører endnu flere forbundne eller ikke forbundne kasser, hvorfra vi skal skaffe midlerne til at løse vore forsknings- og undervisningsopgaver.

Som nævnt er forskerrekruiteringsplanen blevet iværksat ved fakultetet, idet 2 rekrutter og 2 overtallige lektorer er fordelt og under besættelse.

Hvad angår de enkelte studier skal det nævnes, at man inden for jura netop er påbegyndt arbejdet med en reform af studiet.

For statsvidenskabens vedkommende fører man forhandlinger med DVU om en omstrukturering af polit-studiets anden del. En redegørelse vil blive tilsendt DVU i oktober eller november. Desuden overvejer man i samarbejde med Det humanistiske Fakultet mulighederne for et bifag i økonomi, ligesom man er i dialog med Det naturvidenskabelige Fakultet om et matematik-økonomi studium.

I forlængelse af en RUA-bevilling i 1983, der dækkede undersøgelse af de faglige muligheder for etablering af en kandidatuddannelse i informatik og samfundsanalyse, har Institut for Kultursociologi i 1984 modtaget yderligere RUA-midler til udarbejdelse af forslag til studieordning for en sådan uddannelse.

Samfunds-fag har færdiggjort arbejdet med den nye uddannelse i forvaltning/datalogi. Bekendtgørelsen om studiet er tiltrådt af fakultetsrådet og konsistorium, og de første studerende er igang med studiet.

På det datalogiske område har aktiviteterne været store. Hovedbegivenheden er omdannelsen af Indre By-terminalen til et Center for Anvendt Datalogi. Det er fakultetets håb, at centret vil være et samlingssted for de datalogiske aktiviteter, idet vi dog samtidig lægger vægt på, at der etableres lokale enheder i andre bygningskomplekser, der i samarbejde med centret kan sikre nem adgang til maskinel og ekspertise. Til centret bliver i første omgang knyttet to videnskabelige medarbejdere. En af centrets første opgaver bliver at indarbejde fakultets andel af det nye IBM-anlæg i forskningen og undervisningen.

Desværre skete der ingen ændringer i fakultetets lokalesituation i 1983/84. Betingelsen for, at vi kan få aflastet nogle af de hårdt udnyttede bygningskomplekser, især Studiegården, er, at de resterende dele af Det humanistiske Fakultet og nogle tilknyttede aktiviteter flytter til Amager. Desværre har det knebet en del med viljen hertil fra de involverede parter, hvorfor vi fra fakultets side har iværksat et stigende pres på administrationen for at få frigjort de lokaler, vi så hårdt har brug for.

Fakultetet har haft en række samarbejdsrelationer med de andre fakulteter i årets løb. Med Det humanistiske Fakultet har vi samarbejdet om bl.a. bifag i erhvervsøkonomi, udviklingen af Centret for Sammenlignende Kulturstudier og områdestudium Afrika. Med lægerne har vi indledt et samarbejde omkring u-landsmedicin og administrativ medicin, mens vi med naturvidenskabernes har samarbejdet om bl.a. faget geografi og idrætssociologi.

Af eksterne samarbejdsrelationer på fakultetsplan skal nævnes jævnlige møder med RUC og Handelshøjskolen i København. Det ovennævnte samarbejde omkring idrætssociologi, der også omfatter Danmarks Lærerhøjskole, har iøvrigt ført til, at fakultetet har fået tildelt et gæsteprofessorat inden for idrætssociologiens område. Gæsteprofessoratet skal udvikle forskning og undervisning indenfor emneområdet kropskultur med særligt henblik på soc.-antrområdet i samarbejde med August Krogh Institutet og DHL. Professoratet finansieres af Kulturministeriet. Det er placeret ved Institut for Kultursociologi og varetages af professor Henning Eichberg.

Som nævnt er fakultetets problemer af en lidt

anden karakter end de øvrige fakulteters, idet vores opgave er at administrere en vækst. Det er en almindelig erfaring, at det er lettere at administrere vækst end at administrere tilbagegang. Alligevel har fakultetet ikke oplevet det forløbne år som problemfrit. Hovedårsagen hertil har været, at de ressourcer, vi har haft brug for, dels ikke er tilflydt os i tilstrækkelig mængde, dels at de er tilfaldet os i større eller mindre klumper spredt ud over året.

Den store vækst har tillige gjort, at især de store studier har måttet vie det meste af energien til den presserende undervisning. Ikke desto mindre har vi haft overskud til også at diskutere faglige emner, og fakultetet har taget skridt til at etablere en tættere faglig kontakt mellem de enkelte fagområder, end vi er vant til.

C. Det lægevidenskabelige Fakultet

Det lægevidenskabelige Fakultets aktiviteter i 1984 er fortsat præget af reduktioner i de økonomiske ressourcer, og fakultetet fik i 1984 tilført en yderligere studentertilgangsreduktion på 20 studenter. Fakultetet har således i de senere år været inde i en pragmatisk studentertilgangsreduktion, idet studenter optaget i 1980 var 470, i 1980 340 for derefter yderligere at blive reduceret i 1984 som anført til 320. De deraf følgende reduktioner i bevillingsmæssige rammer nødvendiggør en planlægning for fakultetets omstillingsproces. Fakultetet har i løbet af sommeren 1984 haft et intensivt planlægningsarbejde, i hvilket der er foretaget en fagområdeopdeling, for hvilke der er dimissioneret for så vidt angår VIP-årsværk. Denne fagområdebeskrivelse er dels baseret på forventningen om indførelsen af en ny studieplan for det medicinske studium og dels en vurdering af forskningsområder, der bør styrkes i det nærmeste år.

Udover den faglige planlægning har fakultetet påbegyndt et ret omfattende studieplansudvalgsarbejde, i hvilket man forsøger at beskrive kortere overbygningsuddannelser, der tillader blandt andet vore egne kandidater beskæftigelse indenfor utraditionelle fagområder. Fakultetet har således nedsat studieplanudvalg for uddannelser i administrativ medicin, u-landsmedicin og toksikologi og miljømedicin. Disse ud-

dannelser forventes at blive etableret som tværfakultære, og i et vist omfang også som tværinstitutionelle uddannelser, både hvad angår målgrupper og hvad angår undervisningsindsats. Herudover har fakultetet påbegyndt et arbejde omkring en anden kandidatuddannelse end den lægevidenskabelige, idet fakultetet ønsker at undersøge mulighederne for at etablere en human-biologisk uddannelse, der tillader større flexibilitet imellem det biologiske studium ved Det naturvidenskabelige Fakultet og det lægevidenskabelige studium, således som det er kendt på nuværende tidspunkt.

Dette materiale har dannet baggrunden for Direktoratet for de videregående Uddannelsers besøgsrunde ved Det lægevidenskabelige Fakultet i september 1984.

Ikke alene den teoretiske sektor af Det lægevidenskabelige Fakultet modtog besøgsrunde, men også to af vore kliniske sektioner modtog besøgsrunde, Rigshospitalet og Københavns amts Sygehus i Herlev. Denne besøgsrunde var et led i direktoratets besøgsrunde indenfor sundhedsuddannelser i videste forstand, idet længerevarende og korterevarende sundhedsuddannelser er gjort til genstand for DVU's interesse i indeværende år.

Udover disse arbejdsopgaver har fakultetet været optaget af to store opgaver, nemlig Undervisningsministeriets forespørgsel om forskningsbudgetteringen og fakultetets prioritering af denne samt af planlægningen for forskerrekruiteringsplanen. For så vidt angår forskerrekruiteringsplanen har fakultetet foretaget en faglig planlægning af denne for de kommende 4 år. Men fakultetet har samtidig overfor besøgsrunden gjort opmærksom på, at man ikke er i stand til at finansiere forskerrekruiteringsplanen i planperioden, og ejheller efter planperioden kan forventes at finansiere denne. Fakultetet afventer nu yderligere detaildiskussioner om dette forhold.

Fakultetet er via dets repræsentant i Det faglige landsudvalg for Sundhedsuddannelser bekendt med, at vor ny studieplan har været drøftet i FLUSO og herfra er blevet indstillet til snarlig påbegyndelse, idet FLUSO har anmodet DVU om at fakulteterne anmodes om at indføre den nye studieplan 1. september 1986. Fakultetet har endnu ikke påbegyndt detailplanlægningen af denne, endsig påbegyndt

overvejelser omkring overgangsordning, idet man endnu ikke har modtaget orientering fra Undervisningsministeriet.

D. Det humanistiske Fakultet

Det humanistiske Fakultet har i det forløbne år gennemført et omfattende planlægningsarbejde i forlængelse af de beslutninger, der blev truffet i forbindelse med besøgsrunderne i 1983. Således forberedtes i forårssemestret en række nye bifag i britiske og amerikanske samfundsforhold, i Øststats- og Østasienkundskab, i dansk som fremmedsprog og andetsprog samt i u-landspædagogik, alle til iværksættelse i det akademiske år 1984/85; sideløbende hermed oprettedes nye grenspecialiseringsmuligheder inden for 2. del af hovedfagsstudierne i de større romanske fag, nemlig i fransk kultur og samfund, Latinamerikastudier og italiensk sprog med hovedvægt på datamatisk metode. Med tilskud fra Undervisningsministeriets særlige RUA-bevilling arbejdedes videre med planlægningen dels af en teknisk suppleringsuddannelse for kandidater med sprogligt hovedfag, dels af en specialisering i informationspsykologi for forskellige målgrupper af studerende. De to sidstnævnte projekter gennemføres i tværinstitutionelt samarbejde med henholdsvis Danmarks tekniske Højskole og Risø og forventes at resultere i nye uddannelses tilbud fra og med efteråret 1985. Fakultetet har også fortsat sin deltagelse i planlægningen på universitetetsniveau af bl.a. en HUM-TEK uddannelse, en uddannelse i internationale udviklingsstudier og et supplerings tilbud i økonomi for humanister, biologer m.fl. Endelig bør nævnes, at forsøg med en nygræsk oversætteruddannelse (propædeutisk tolkeuddannelse) og et afrikansk områdestudium iværksattes planmæssigt pr. 1. februar henholdsvis 1. september.

Under indtryk af de fortsatte kapacitetsproblemer ved Datalogisk Institut har fakultetet taget skridt til at udforme et særligt tilbud i edb for humanister og psykologer, idet der i maj måned godkendtes et rammeoplæg til indholdsmæssig og organisatorisk tilrettelæggelse af et årskursus, som påregnes udbudt fra og med foråret 1985 under betegnelsen Datalogi-H. Det fornødne apparatur tilvejebringes ved et samarbejde mellem fakultetet og Direktoratet

for de videregående Uddannelser, der deltager omtrent ligeligt i finansieringen af et mikrodata-netværk til en samlet pris på godt 2 mio. kr. Dette netværk, der så vidt vides bliver det første i sin art ved en dansk videregående uddannelsesinstitution, vil danne kapacitetsmæssigt grundlag for 140 studiepladser og tænkes udbygget i budgetoverslagsårene og på længere sigt, således at alle relevante institutter inden udgangen af dette årti disponerer over rimelige edb-faciliteter. Samarbejdet med direktoratet omfatter også edb-kurserne for ledige med videregående uddannelse, hvor kursusvirksomheden allerede fra november måned 1984 henlægges til Københavns Universitet Amager i umiddelbar nærhed af fakultetets fælles edb-miljø. Vekselvirkningen mellem direktoratets kurser og Datalogi-H vil utvivlsomt få betydning for den kommende reform af pædagogikum-ordningen, idet edb-undervisning med tilknyttet praktik udgør et af de alternativer til pædagogikum, som magisterorganisationerne og Danske Studerendes Fællesråd har peget på.

Året 1984 var i øvrigt præget af, at en ny struktur for de humanistiske kandidatstudier nærmede sig sin realisering. Pr. 1. september indførte fakultetsstudienævnet på forsøgsbasis en række fælleskurser på grunduddannelsesniveau i forventning om, at sådanne kurser vil blive foreskrevet ved en egentlig bekendtgørelsesreform. Sidst på foråret deltog de humanistiske dekaner i nogle drøftelser med direktoratets uddannelseskontor, der førte til en afklaring af visse udestående problemer; de væsentligste resultater heraf set fra fakultetets synsvinkel blev en enighed om at opretholde den 4-årige cand. phil. – og den 6-årige magistergrad samtidig med, at der lægges op til større fleksibilitet og flere muligheder for kombinationer mellem humanistiske og ikke-humanistiske fag og discipliner. Mindre positivt var direktoratets fastholdelse af, at en cand.mag.-uddannelse normeres til kun 5 år og at de enkelte institutioners uddannelses tilbud fremover skal godkendes af Undervisningsministeriet. Et nyt bekendtgørelsesudkast er for tiden til høring på institutionerne og en ny struktur ventes indført pr. 1. september 1985. Det er dog uvist, om der hermed er gjort op med spørgsmålet om de humanistiske universitetsuddannelsers langsigtede struktur. Samtidig med dekanrunden sidst på

foråret nedsatte Undervisningsministeren nemlig et særligt udvalg vedrørende arbejdsmarkedet for langvarigt uddannede, der bl.a. overvejer betimeligheden af en mellemuddannelse på det humanistiske område. I og med at kandidatalderen anses for at spille en rolle for beskæftigelsen uden for den offentlige sektor og dermed for optagelsesrammen ved de humanistiske fakulteter, må Københavns Universitet naturligvis følge det nye udvalgsarbejde med betydelig interesse og med en fordomsfri holdning til de yderligere reformønsker, der måtte blive formuleret. Et forhold, som der ikke kan ses bort fra i denne sammenhæng, er de unges fortsatte interesse for på trods af af de dårlige beskæftigelsesudsigter inden for den offentligt finansierede undervisning og forskning at søge en humanistisk studieplads ved Københavns Universitet. Særlig påfaldende var det, at en ekstraordinær udvidelse af fakultetets optagelseskapacitet i 1984 til knap 1100 pladser (excl. psykologi og pædagogik) ikke medførte det ønskelige bortfald af adgangsbegrænsningen; medens der fortsat skulle præsteres et karaktergennemsnit på over 8 for at blive optaget ved humaniora her, kunne der iagttages fri adgang og et betydeligt antal ledige pladser ved Roskilde Universitetscenter, Odense Universitet og Aalborg Universitetscenter.

På forskningssiden fandt der en væsentlig nyudvikling sted i beretningsperioden, dels i medfør af den længe bebudede forskerrekruiteringsplan, dels i medfør af direktoratets indkaldelse af forslag til en såkaldt marginalbudgettering af forskningen i finansåret 1986. Efter forberedende drøftelser i fakultetets forskningsudvalg godkendte fakultetsrådet i foråret 5 vækstområder som ramme omkring den videre forskningsplanlægning, og der blev i henhold hertil udarbejdet opslag til ialt 10 forskeradjunktstillinger og 5 ekstraordinære lektorater til besættelse ultimo 1984. I begyndelsen af efterårssemestret fremsatte fakultetet forslag om en udbygning af adjunktpuljen til 30 stillinger under forudsætning af, at der tilvejebringes ekstern finansiering af stillingerne i det omfang, det vil være påkrævet for at undgå afskedigelser af videnskabeligt personale under den forestående, 10-årige tilpasning af fakultetets rammebevillingsfinansierede aktiviteter til et permanent lavere niveau. I forbindelse med viderebehandlingen

af forslagene til marginal forskningsbudgettering i 1986 kunne fakultetet med tilfredshed notere sig, at den stedfundne planlægning anerkendtes af direktoratet som et fyldestgørende vurderingsgrundlag for de bevilgende myndigheder.

Et par enkeltinitiativer på det forskningsmæssige område fortjener at blive omtalt her. Det ene var finansudvalgets godkendelse ved aktstykke af et EF-samarbejde med henblik på udviklingen af et maskinoversættelsessystem for fællesskabets officielle sprog; dette projekt, under betegnelsen EUROTRA, er pr. 15. oktober 1984 formelt henlagt til Københavns Universitet Amager under ledelse af forskningsprofessor Bente Maegaard, Institut for anvendt og matematisk Lingvistik. Det andet initiativ var et forslag fra Statens humanistiske Forskningsråd vedrørende oprettelsen af særlige forskningscentre ved de humanistiske fakulteter i forlængelse af et af Undervisningsministeren bebudet program til styrkelse af den humanistiske forskning i de kommende år. Forskningsrådets udspil relaterede sig på indlysende måde til et af de af fakultetet i forvejen udpegede vækstområder, men var beklageligvis udført sådan, at dets implementering ved Københavns Universitet ville have været forbundet med finansieringen og styringsmæssige vanskeligheder. Fakultetet er imidlertid overbevist om, at de konstaterede hindringer vil kunne overvindes, således at der alligevel kan etableres et samarbejde i programperioden 1985-89.

Under 25. juni 1984 tiltrådte Undervisningsministeren direktoratets rapport fra besøgsrunderne i 1983 om retningsgivende for det videre planlægningsarbejde ved humaniora og naturvidenskab, og straks herefter afgav de humanistiske dekaner en redegørelse for den påtænkte fordeling af småfagsforpligtelser på landsplan. I begyndelsen af efterårssemestret indledtes forhandlinger med de teologiske fakulteter om nogle særlige småfagsproblemer, hvori humaniora og teologi har en fælles interesse, og den 8. oktober vedtog Det humanistiske Fakultetsråd ved Københavns Universitet en samlet plan for den langsigtede udvikling såvel i den videnskabelige som i den teknisk-administrative bemanning ved fakultetets institutter m.v. Det anses for sandsynligt, at der i løbet af foråret 1985 vil foreligge en samlet afklaring af

bemandingsproblemerne, herunder en aftale med direktoratet om mobilitetsfremmende foranstaltninger.

Afslutningsvis skal omtales en række eksterne samarbejdsmuligheder ud over de allerede berørte, som fakultetet af egen drift eller på udefrakommende opfordring har bearbejdet i det forløbne år. Fakultetets studie- og erhvervsvejledningsenhed har med økonomisk støtte fra direktoratet placeret et antal viderekomne studerende i erhvervspraktik, samarbejdsudvalgene med Handelshøjskolen i København og Roskilde Universitetscenter har videreudviklet principperne for lærerudveksling, og forskellige pilotprojekter er blevet gennemført til belysning af de fremtidige samarbejdsmuligheder mellem fakultetet og Folkeuniversitetet, oplysningsforbundene m.fl. Storstrøms amtskommune har bevilget midler til en udredning vedrørende en universitetsfilial i amtet, hvori deltager repræsentanter for fakultetet, amtet og Handelshøjskoleafdelingen i Nykøbing F. Endelig har der været overskud til kontakter på dekanatsplan med Danmarks Biblioteksskole, Danmarks Lærerhøjskole og en repræsentant for University of Alaska. At det almindelige, videnskabelige arbejde er fortsat med uformindsket effektivitet, at der har været afholdt et stort antal konferencer og symposier, og at et usædvanlig stort, antal disputatser er blevet forsvaret i årets løb, er nogle kendsgerninger, der kunne forekomme mindre selvfølgelige i lyset af de krav til omstilling af den faglige virksomhed, som myndighederne stiller parallel med bevillingsreduktionernes ubønhørlige fortsættelse.

E. Det naturvidenskabelige Fakultet

Fakultetet begyndte det nye år med at modtage en meget stor apparaturforøgelse ved at IBM overdrog fakultetet et IBM 4341 anlæg med tilhørende 40 arbejdsstationer. Herved er skabt mulighed for etablering af nye undervisnings-

tilbud i datalogi, ikke alene til gavn for fakultetets studerende, men også for lærerne.

Året har som det foregående været præget af det fortsatte arbejde med de for de kommende år ændrede økonomiske rammer. Herunder har der været arbejdet intenst med at vurdere resultaterne af DVU's besøgsrunde, hvor fakultetet var det første, der skulle have det skarpe søgelys rettet mod sig. Det er for tidligt nu at drage nogen konklusion, men det må nok anses for realistisk, at den plan for fremtidige stabsstørrelser, der omtales i årsberetningen for 1983, må revideres. Dette arbejdes der stadig med.

Iværksættelsen af forskerrekrutteringsplanen er forløbet uden større problemer indtil nu. Af de 14 adjunktstillinger og de 6 lektorstillinger, fakultetet fik tildelt, er den overvejende del besat. At der endnu mangler enkelte, skyldes alene den velkendte, omstændelige ansættelsesprocedure.

I forbindelse med DVU's krav om at styrke naturvidenskaben ved RUC skulle fakultetet afgive 6 videnskabelige stillinger hertil. Foreløbig er 2 lærere udlånt/overflyttet til RUC. Der er stadig nogen uklarhed om afslutningen af denne sag. Der er nedsat et fællesudvalg mellem fakultetet og RUC.

Det bør nævnes, at der af fakultetsrådet er truffet principbeslutning om i overensstemmelse med besøgsrapporten at deltage i et fælles udvalg med Det lægevidenskabelige Fakultet.

Fakultetet har i det forløbne år intensiveret sin informationsvirksomhed gennem udsendelse af endnu et nummer af tidsskriftet »Naturligvis« med temaet: Fra data til viden. Det har været glædeligt at konstatere, at denne virksomhed har vakt ganske betydelig interesse.

Forskningsaktiviteten ved fakultetet er høj, hvilket bl.a. kan ses af produktionen af 12 doktorarbejder og 30 licentiararbejder. På undervisningssiden kan noteres, at kandidatproduktionen har været stigende i 1984.

3: Universitetets styrende organer

Rektor: Professor, dr.phil. Ove Nathan genvalgte ved valgene i foråret 1985 for perioden 1.6.85-31.5.88.

Prorektor: Lektor, mag.art. Leif Christensen genvalgte ved valgene i foråret 1985 for perioden 1.6.85-31.5.87.

Oplysninger om sammensætningen af Konsistorium, Konsistoriums Budget- og forretningsudvalg, fakultets- og fagråd samt studienævn findes i »Vejviser for Københavns Universitet 1984«.

Herudover har Konsistorium nedsat følgende faste udvalg og arbejdsgrupper:

Forskningsudvalg, Konsistoriums Valgudvalg 1985. (1/1-31/12-1985), Uddannelsesudvalg, Dispensationsudvalg, Konsistoriums stipendieudvalg 1. februar 1985 - 31. januar 1986, Konsistoriums permanente Museumsudvalg (1. december 1983 - 30. november 1986), Bladudvalg (kommunikationsudvalg) vedrørende

Universitetsavisen, EDB-udvalg, Biblioteksudvalg, Områdestudieråd og -nævn, Områdestudienævnet, Arbejdsgruppen vedrørende freds- og konfliktforskning, Udvalget vedr. Internationale anliggender, Informations- og formidlingsudvalget, Københavns Universitets forum for informationsteknologi (KUF) og Ligestillingsudvalg.

Konsistoriums Budget- og forretningsudvalg har nedsat følgende udvalg:

Koordinationsudvalget vedrørende den fysiske planlægning, Kantine- og rengøringsudvalg, Udvalget vedrørende de fællestekniske driftsforhold for bygninger m.v. og Udvalget vedrørende udgifter til den centrale administration og fællesservice.

Oplysninger om sammensætningen af ovennævnte udvalg og arbejdsgrupper fås på Konsistorialkontoret, Frue Plads, Postboks 2177, 1017 København K.